

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Biharkeresztes Város

2019.02.27.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Biharkeresztes Város

Készült Biharkeresztes Város Önkormányzata megbízásából
Biharkeresztes Város Önkormányzata munkatársainak részvételével

Készítette:

a Hajdú-Bihar Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.

2019.

Adatgyűjtés lezárva: 2018.12.09.

Tartalom

1. Bevezetés	4
2. Biharkeresztes város egészére vonatkozó SWOT elemzés.....	7
2.1 Lehetséges forgatókönyvek	13
3. JÖVŐKÉP.....	15
3.1. A településfejlesztési elvek rögzítése	16
4. CÉLOK	19
4.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	19
4.2. Stratégiai és részcélok valamint a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	20
4.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és a stratégiai célok kapcsolata.....	25
4.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	26
5. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	28
5.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	28
5.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	28
5.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	28

1. Bevezetés

Az 1996. évi XXI. törvény a terület- és településfejlesztésről és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) a településfejlesztési és -rendezési tervek készítésének folyamatát, az egymásra épülő munkarészek jóváhagyásának rendjét, a tervek tartalmát és formáját új alapokra helyezte.

A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet pedig a dokumentumok elkészítésének módszereit egységesítette. A rendezési terveket, mint a települések jelenét és jövőjét jelentősen befolyásoló dokumentumokat, szerepükhöz méltóan, alapos előkészítés után, az érdekeltek (lakosság, érdekképviseleti és államigazgatási szervek, hatóságok) széles körű bevonásával kell készíteni.

A rendezési tervek készítésének első, indító része, a településfejlesztési koncepció elkészítése, majd jóváhagyása.

„A fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció **elsősorban településpolitikai dokumentum**, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a *társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.*” (Étv.)

A településfejlesztési koncepció célja

A településfejlesztési tervezés alapvető dokumentuma a településfejlesztési koncepció. A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszú távra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A településfejlesztési koncepció egyben vezetési eszköz, amellyel a települési önkormányzat irányítani tudja, hogy a fejlesztés során honnan hová akar eljutni. Bemutatja azokat a tájékozási pontokat, amelyek az állandóan változó környezethez való igazodás során a célok megvalósításához vezetnek.

A településfejlesztési koncepció integrálja a település folyamatos működésének, fejlesztésének és vezetésének feltételeit. A koncepció alapján a települési önkormányzat és a helyi társadalom tagjai a közös célokra és értékekre összpontosítanak a társadalmi egyetértés keretében. A településfejlesztési koncepció

egyidejűleg a települési önkormányzat, mint szervezet feladatainak programja, illetve a szervezetfejlesztés és az ellenőrzés dokumentuma.

A Településfejlesztési koncepció célja:

- A település „küldetésének”, jellegének, a távlati fenntartható fejlesztés fő céljainak, stratégiai és cselekvési irányainak meghatározása, a társadalmi, gazdasági és környezeti (művi és természeti) szempontok integrálásával, együttes kezelésével,
- és ezzel a továbbtervezés megalapozása, mind a közösségi stratégiai-operatív, mind a rendezési-szabályozási tervezés számára,
- egyúttal a közös célok irányába mutató privát aktivitások generálása, illetve csatornázása.

A településfejlesztési koncepció feladata

A településfejlesztési koncepció feladata meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint megmutatni az alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez.

A településfejlesztési koncepció a település jövőképét és célrendszerét hosszútávon fekteti le, ennek megfelelő részletettséggel. A célok részletesebb kidolgozása az ezek alapján elkészülő stratégia és programok, tervek feladata.

A településfejlesztési koncepció hozzásegíti a döntéshozókat ahhoz, hogy megtalálják az optimális megoldásokat az erőforrások legjobb felhasználásához.

A településfejlesztési koncepció útmutatásul szolgál a döntési mechanizmus működtetéséhez, a tervezéshez és végrehajtáshoz, illetve az ellenőrzéshez szükséges szervezetek létrehozásához, a lakossági, a vállalkozói és egyéb csoportok, valamint a helyi politikai döntéshozók érdekeinek harmonizálásához.

A képviselő-testület gazdasági programot, oktatási, művelődési, kulturális, szociális, környezetvédelmi, egészségügyi és sport koncepciót dolgoz, illetve dolgozhat ki, közép és hosszútávra, melyben a település igényeit fogalmazza meg a térséggel összhangban. Ezen koncepciók összhangban kell, hogy álljanak a településfejlesztési koncepcióval, utóbbi pedig irányt kell, hogy mutasson a képviselő-testület egyéb hosszútávú tervdokumentumaihoz is.

A település életét és távlati fejlődését egy-egy témában meghatározó koncepciókat a rendezési terv készítéséhez, a terv jellege által igényelt mélységig fel kell használni, be kell építeni. Ehhez nyújt segítséget az

- Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Konceptió
- Országos Területrendezési terv
- Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program
- Hajdú-Bihar Megye Területrendezési terve
- A fejlesztési kistérségek programjai

A Konceptió kialakításának módszere

A településfejlesztési koncepció kidolgozását egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzi meg. A koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki. A településfejlesztési koncepció egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Biharkeresztes Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történik.

A Konceptió a település vezetésével való konzultációk, valamennyi érdekelt véleményének megkérdezése, szóbeli és írásos javaslatok összegzése és értékelése után került összeállításra. A településfejlesztési koncepció összeállításában több fontos dokumentum került felhasználásra. Ezek – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak voltak:

- Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program
- Hajdú-Bihar Megye Területrendezési terv
- Biharkeresztes város Gazdasági programja 2014-2020
- Biharkeresztes város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010-2017.

A kidolgozás során elkészült a Megalapozó Vizsgálat a fejlesztési dokumentumokra jellemző szemlélettel, ennek összefoglalásaként szerepel a koncepcióban annak SWOT analízise.

Ezt követően három forgatókönyv, jövőkép lehetőségének felvázolására került sor, amelyek közül került – a város vezetői és partnerségi egyeztetés során kialakult vélemények alapján – az kiválasztásra, s részletesebb kidolgozásra, amelyet a helyi közösség a leginkább elérendőnek tartott.

Biharkeresztes Város Önkormányzata Képviselő-testülete a partnerségi egyeztetés szabályait a 9/2017. (III.24.) számú önkormányzati rendeletében fogadta el. Ennek megfelelően történik jelen dokumentum kialakítása és társadalmi egyeztetése is.

2. Biharkeresztes város egészére vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<p><u>Társadalom</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A népesség fogyása mérséklődött • Jó közbiztonság • A háztartások életkörülményei több mutatóban jobbak a megyei átlagnál <p><u>Települési közösség</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktív sportélet • Élénk kulturális élet – számos, a társadalomba beágyazott szereplő • Aktív civil és egyházi szervezetek a város társadalmának különböző szegmenseinek képviselőiként • Testvérvárosi kapcsolatok <p><u>Humán közszolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A lakossági alapszolgáltatások biztosítottak • Kiterjedt városi és térségi szociális ellátórendszer, helyi kötődés szakemberek • Megfelelő közművelődési lehetőségek, korszerűsített épületek • Az alapfokú közoktatási intézmények megfelelő kiépítettsége • Magas szintű és kihasználtságú időskori ellátás <p><u>Településüzemeltetési szolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az alapfokú mellett középfokú oktatási intézmény is működik a városban • A szociális ellátás teljes körű, a szolgáltatás minősége megfelelő 	<p><u>Társadalom</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A lakosság elöregedése és szelektív elvándorlása • A lakosság egy részének nehéz anyagi helyzete, a foglalkoztatottak jelentős része csak alacsony fizetési kategóriákba tartozó munkahelyeket tud betölteni • Az ingázók aránya növekszik <p><u>Települési közösség</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A fiatalok civil és közösségi aktivitása alacsony • A Romániából áttelepültek integrációja alacsony fokú • Roma szegregátum <p><u>Humán közszolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az állami oktatási intézmények alacsony kihasználtsága • Az általános iskolák szintjén jelentkező szegregációs trend • Hanyatló középszintű oktatás • A szakképzettség rugalmatlanul reagál a piaci követelményekre • Helyben hiányzó egészségügyi szakellátás <p><u>Településüzemeltetési szolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A városban külön gyermekorvos nem rendel <p><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Termelő ágazatok alacsony teljesítménye. • Alacsony vállalkozási kedv és elaprózott vállalkozásszerkezet. • Helyi vállalkozások tőkeszegénysége.

Erősségek	Gyengeségek
<p><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A szolgáltató szektor a város méretének és térségi szerepkörének megfelelően kiépült. • A vállalkozások bruttó hozzáadott értéke és az iparüzési adó összege növekedő tendenciát mutat. • Új beruházások az építő- és építőanyag iparban. • A helyi erőforrásokat hasznosító mezőgazdasági vállalkozások jelenléte. • A helyi termékek értékesítését biztosító piac kiépültsége. <p><u>Településfejlesztés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabil finanszírozási háttér. • Ipari park kiépültsége. • Sikeres városfejlesztési akciók megvalósítása az utóbbi években, jelentős gazdaságfejlesztési források lehívása. <p><u>Zöldfelületek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Élhető és fenntartható kisvárosi lakókörnyezet. <p><u>Közlekedés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A város közúton és vasúton is főútvonal mentén fekszik, amelyeknek nemzetközi jelentősége van. • A városon belüli közlekedési hálózatok jól kiépültek. <p><u>Táji és természeti adottságok vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaj- és rezgésterhelést okozó tevékenység nincs a belterületen • Változatos fajösszetételű növény- és állatvilág 	<ul style="list-style-type: none"> • Jelentős turisztikai attrakciók hiánya. • A város lakásállománya öreg, az újonnan épített lakások száma nagyon alacsony. <p><u>Településfejlesztés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyes pénzügyi források csökkenése, • Településmarketing aktivitás alacsony szintje. <p><u>Zöldfelületek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zöldfelületek állapota <p><u>Közlekedés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A város kedvezőtlen megyén belüli pozíciója, a megyeszékhelytől való nagy távolsága. • A helyközi közösségi közlekedés nem megfelelően összehangolt és nem minden irányban megfelelően kiépült. <p><u>Táji és természeti adottságok vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A város belterületének mindössze 6%-a zöld felület • Bel- és csapadékvíz elvezető rendszer infrastrukturális állapota rossz <p><u>Az épített környezet vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A város területének további terjeszkedésének lehetősége korlátozott • Öreg a város lakásállománya • Üresen álló, kihasználatlan, leromló épületek • Kerékpáros úthálózat nem teljesen kiépített • Kevés parkolóhely

Erősségek	Gyengeségek
<p><u>Az épített környezet vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Országos jelentőségű védett műemlék a Református Templom • Jelentős számú történelmi értéket hordozó épített örökség <p><u>Közművek állapota</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jól kiépített közműhálózat • megfelelő és bővíthető kapacitások <p><u>Környezeti állapot</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kevés veszélyeztetett terület 	<p><u>Közművek állapota</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Csapadékvíz-elvezető rendszer felújításra szorul <p><u>Környezeti állapot</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Érzékeny ivóvízbázis • Helyi fűtési szokások

Lehetőségek	Veszélyek
<p><u>Társadalom</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A rurális környezet, a kulturális hagyományok ápolásának nemzetközi szintű felértékelődése • A nemzeti és megyei foglalkoztatást támogató pályázatok segítségével sikeresen kezelhetők a munkaerőpiaci kihívások • A Debrecen-Nagyvárad Eurometropolis hatására felértékelődő bihari vidéki térség <p><u>Települési közösség</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A romák esélyegyenlősége és felzárkóztatása kiemelt európai és országos jelentőségű kihívásként külső támogatást kap • A kulturális kezdeményezések térségi összehangolása határon innen és túl • A hátrányos helyzetűek bevonása az aktív civil, egyházi és közösségi életbe • A román kisebbség és az újonnan áttelepülők aktív bekapcsolódása a települési közéletbe <p><u>Humán közszolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A középfokú oktatás új trendjeinek kiaknázása (hazai és nemzetközi szinten) • szakképzés felértékelődése, duális képzési formák terjedése • A környező települések iskoláskorú gyermekeinek integrálása Biharkeresztes intézményeibe • A meglévő kulturális intézmények turisztikai hasznosítása • A közoktatási „Komplex Alapprogram” „Élményiskola” koncepciójának helyi bevezetése 	<p><u>Társadalom</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A képzett munkaerő elvándorlása fokozódik az alacsonyabb kereseti lehetőségek miatt • További szegregációs folyamatok generálódása • A társadalmi konfliktusok kiéleződésének külső feltételei megerősödnek <p><u>Települési közösség</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A civil szervezetek működésének külső körülményei romlanak (pld. pályázati rendszer) • A közösségi terek amortizációja • Az alvóváros szindróma erősödése <p><u>Humán közszolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A települési önkormányzatok szerepköre országos szinten csökken • Az állami oktatási rendszer átalakulásával iskolabezárások következhetnek <p><u>Településüzemeltetési szolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szociális ellátórendszer nem képes biztosítani a rászorultak számára az ellátást • Csökkenő városi funkciók <p><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A határ elválasztó szerepének csökkenésével és a közlekedési hálózatok fejlesztésével a versenyhelyzet is fokozódik, amelyben Biharkeresztesnek helyt kell állnia.

Lehetőségek	Veszélyek
<p><u>Településüzemeltetési szolgáltatások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A kulturális és közművelődési intézményekben megrendezésre kerülő rendezvények körének bővítése • Közművelődési körzetközpont funkciójának erősítése a környező és határmenti települések irányába <p><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ipari és nagykereskedelmi központ kialakítása, bővítése. • A helyi erőforrások fokozottabb hasznosítása (pl. megújuló energiaforrások, helyi termékek) • A kapcsolatok erősítése Nagyváraddal, és a nagyvárosi agglomerációhoz kapcsolódó helyzeti előny hasznosítása. • Kapcsolatok erősödése a nemzetközi kereskedelmi hálózatokban. • A helyi termékek értékesítését elősegítő infrastruktúra és együttműködések kialakítása és bővítése. <p><u>Településfejlesztés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A gazdasági körzetközponti szerepkör erősödése. • Új eszközök és módszerek bevezetése a településfejlesztésben, csatlakozás nemzetközi kezdeményezésekhez, hálózatokhoz. <p><u>Táji és természeti adottságok vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A természeti környezet turisztikai attrakcióként történő használata • Minőségi eredményt hozó fejlesztés a mezőgazdálkodás területén • Ritka állat és növényfajoknak otthont adó ökológiai hálózat kialakítása 	<p><u>Közlekedés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A tranzitforgalmat biztosító közútvonal a várostól távolabb kerül. <p><u>Táji és természeti adottságok vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A város belvízveszély szempontjából mérsékelten veszélyeztetett • Közúti forgalom növekedéséből adódó környezetszennyezés <p><u>Közművek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az árképzés és a világpiaci árak változásával erősen ingadozó kínálati viszonyok <p><u>Környezet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Határon átnyúló kockázatok megnövekedése

Lehetőségek	Veszélyek
<p><u>Az épített környezet vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Katolikus Templom műemléki védettségbe vonása • Az épített környezet turisztikai attrakciókká tétele <p><u>Zöldfelületek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A zöldfelületek kihasználtságának és állapotának javítása azok funkcióinak bővítésével. <p><u>Közlekedés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • M4-es autópálya megépülése – a távoli térségek elérhetőségének jelentős javulása. <p><u>Közművek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Helyi energetikai rendszerek támogatásának elterjedése 	

2.1 Lehetséges forgatókönyvek

A tervezés során a település belső környezeti adottságaiból és külső viszonyaiból kiindulva több fejlődési lehetőség és irány is elérhető. Ezekre építve felrajzolhatunk három lehetséges fejlődési pályát. Hangsúlyozzuk, hogy mind a három elérhető a település számára, de más és más elvárások, célok, intézkedések, erőforrások szükségesek az bekövetkezésükhöz.

Alap forgatókönyv:

Biharkeresztesen a jelenlegi szocio-ökonómiai trendek érvényesülnek tovább. A szelektív elvándorlás tovább folytatódik, és a lakosság elöregszik. Nagyvárad térségéből az üresen maradt ingatlanokat felvásárló kettős állampolgárok telepednek növekvő számban a városba. A helyi lakosság fizikai és mentálhigiénés egészségi állapota a megyei átlag alatti, az iskolai képzések nem hatékonyak, nagy a lemorzsolódás és alacsony a végzettek munkaerőpiaci integráltsági foka.

A helyi gazdaság a környező – határon inneni és túli – agglomerációk függvényévé válik, a még helyben lakó munkaképes korú lakosság nagy része ingázik. A helyi önkormányzat bevételei csökkennek, a külső (EU-s) pályázati források mértéke csökken.

A helyi közszolgáltatások (iskolák, kultúra) kihasználtsága csökken, intézmények zárnak be. A helyben maradó időskorúak ellátása egyre fontosabb feladat. A romló anyagi körülmények (alulfinanszírozottság és az ellátottak kedvezőtlen anyagi körülményei) miatt finanszírozási problémák lépnek fel.

A környező térségek infrastrukturális beruházásai (M4, M35) javítják a település elérhetőségét. Lehetőség nyílik külső befektetők vonzására Nagyvárad és Debrecen térségéből is, ugyanakkor a helyi munkaerő is nagyobb távolságra tud ingázni. A befektetések nagy része a kis hozzáadott értékű szektorokra (összeszerelés) összpontosul az olcsó munkaerőt kiaknázva.

Szuboptimális forgatókönyv:

Debrecen és Nagyvárad árnyékában egy egyre inkább alvótelepülési minőséget mutató város alakul.

A két környező nagyváros (Eurometropolis) árnyékában Biharkeresztes egy dinamizálódó növekedési pólus integráns része lesz. Vonzó kertvárosi környezetként az ingatlanok felértékelődnek, leginkább Romániából költöznek ide középosztály béli lakók. A népességszám stabilizálódik, az eltartottsági ráta csökken. A fiatalok aránya növekszik. A magyar és a román ajkú lakosság saját civil és egyházi szervezeteiken keresztül többé-kevésbé aktívan részt vesz a helyi közélet formálásában.

A nemzeti és megyei pályázati rendszeren keresztül érkező források segítségével a hiányzó infrastrukturális elemek kiépülnek. Energetikai korszerűsítés zajlik a közintézmények épületein. Felülről vezérelt energiahatékonysági és klímavédelmi intézkedések segítenek a település középületeinek komfortosabbá tételében.

Optimális forgatókönyv:

Biharkeresztes egy saját erőforrásaival autonóm módon gazdálkodó, a külső hatásokra tudatosan és hatékonyan reagáló (autopoietikus) város. A városban saját természeti, humán és épített erőforrásaira építő fejlődési folyamat indul, ami illeszkedik az EU Smart Village programjához. A település aktívan részt vesz a helyi adottságoknak megfelelő megújuló energiaforrások hasznosításában. A térségben zajló mezőgazdaság alkalmazkodik a helyi táji adottságokhoz, a helyi agrártermékek biztonságos technológiákkal feldolgozott élelmiszerként kerülnek a helyi és regionális piacra határon innen és túl. A B+ brand mögött minőségbiztosítási rendszer és KKV-k kiterjedt hálózata áll.

A városban és térségében kialakul a fenntartható közösségi közlekedés, ami alacsony környezetterheléssel megoldja az ingázók, iskolába járók és a térségben szolgáltatásokat igénybe vevők igényeit. A helyi közszolgáltatások megvalósításában a kormányzati, önkormányzati és helyi civil, valamint egyházi erőforrások szoros együttműködésben valósulnak meg. A helyi viszonyokat tükröző oktatási rendszer a gyermekek és a felnőttek oktatási igényeit is kielégítik a formális és nem-formális tanulás területén. A lakosság életmódja egészségtudatos, nagy hangsúlyt fektetnek a megelőzésre, az egészségügyi intézmények a legkorszerűbb technológiával felszerelve látják el a helyi lakosságot.

A település fejlesztése helyi lakosság által preferált célok felé mozdul, a külső erőforrások, helyi intézményi kapacitások mellett becsatornázza az emberek készségeit és képességeit (asset-based community development).

A három fejlődési út közül a partnerségi egyeztetések és a város vezetőivel való megbeszélések követően a harmadik irány koncepcionális kereteinek részletesebb kidolgozására került sor.

3. JÖVŐKÉP

A településfejlesztési koncepció a település jövőképét és célrendszerét hosszútávon fekteti le, ennek megfelelő részletettséggel. Ennek során 15-20 éves távlatban gondolkodva mutatja be Biharkeresztes jövőbeli állapotát. A települési egyeztetési folyamat során a három forgatókönyv közül az utolsó elérését tartják kívánatosnak, azért a jövőkép elkészítése során ezen fejlesztési irányt vettük figyelembe.

BIHARKERESZTES JÖVŐKÉPE

Biharkeresztes értékeire és hagyományaira építve esélyt ad a városban való élet vonzerejének erősítésére és a lakosság objektív és szubjektív életminőségének javítására. A két nagyváros (Debrecen és Nagyvárad) agglomerációjának közelségéből fakadó lét előnyeinek kiaknázása mellett a város jellegzetes karakterének megőrzésével együtt nyújt élhető lakókörnyezetet és szolgáltatásokat. Biharkeresztes a térségi együttműködésekben aktív szereplőként is meg tudja őrizni karakterét és tradícióit.

A jövőkép elemeit három fő gondolat mentén foglalhatjuk össze:

1. A város alkalmas és a jövőben is kiváló terepet nyújt a helyben élő lakosság egészséges, sikeres életéhez. Erre alapot jelentenek értékei, földrajzi fekvése és történeti tradíciói. A jövőben megerősítve ezen alapokra épített eddigi fejlődési tényezőit vonzó és megtartó mikrotérségi központ marad, amely a saját lakossága életminősége javításához aktív módon járul hozzá. A lakosság mellett a versenyképes, ugyanakkor a helyi értékekre építő gazdasági érvényesülés lehetőségét biztosítja a település gazdasági szereplői számára és új távlatokat nyit a betelepülő vállalkozásoknak.
2. A város kihasználja a földrajzi fekvéséből adódó előnyöket. A két megyeszékhely által biztosított funkcionális és életminőségi adottságokra építve saját lakossága, szereplői és intézményei pontosabban és biztosabban tudják teljesíteni a céljaikat, és tudják kielégíteni az igényeiket. Másrészt ezen adottságok hozzásegíthetik a várost új erőforrások vonzásához, amelyeknek a város életébe való bekapcsolásával, annak jellegzetes karakterének megőrzése mellett, erősíti és színesíti a helyi közösséget és a gazdasági életet.

3. Biharkeresztes kihasználva a térségi, településhálózati adottságait megőrzi, erősíti térségi szerepét egyrészt a saját környezetében fekvő települések ellátásában, az ott élő lakosság életminőségének javítása terén, másrészt a két megyeszékhely közti (és akár távolabbi) térben egyfajta híd szerepben az információk, innovációk és erőforrások mozgásában betöltött aktív szereppel. Ennek keretében saját, jól érezhető és elkülöníthető arculattal jelenik meg, amely mind a kistérségi/járási térben, mind a magyar-román határmenti térségben kiemeli sajátosságai által.

3.1. A településfejlesztési elvek rögzítése

Egy társadalmi közösség (család, település, ország) csak akkor életképes, ha az minél magasabb szinten alkalmas az önellátásra, öfenntartásra. Ennek hiányában függőségi viszony alakul ki, mely kiszolgáltatottá teszi azt. Cél a kiszolgáltatottság minél alacsonyabb szintre csökkentése, az önellátás, öfenntartás megerősítésével. Eszköze lehet a minél szélesebb körű foglalkoztatottság, ezáltal a szociális ellátási rendszer is csökkenthető a csak ténylegesen rászorulóknak körére. Fontos, hogy a foglalkoztatottság növelése központjában az értékteremtés álljon. A szélesebb tömegek által létrehozott nagyobb érték nagyobb szétosztásra nyújt lehetőséget. A legfontosabb szerep ebben a folyamatban (A célok megfogalmazása, a végrehajtáshoz szükséges eszközrendszer feltárása, a koordináció, szervezés, kommunikáció a szereplőkkel, források koordinálása stb.) az Önkormányzaté kell, hogy legyen.

Éppen ezért a hazai, megyei és közösségi szinten meglévő fejlesztési elképzelések összehangolásának módszerei közül Biharkeresztes fejlesztése esetében az alábbi elvek kiemelt figyelembevételét tartjuk kiemelt fontosságúnak.

1. Integrált megközelítés, egészben való gondolkodás

Egy-egy település életének különböző dimenziói (gazdasági, társadalmi-szociális, környezeti, kulturális) egymással szorosan összekapcsolódnak, ezért az egyes településfejlesztési beavatkozások csak integrált megközelítés alkalmazásával lehetnek igazán hatékonyak. A települést tehát ebben az értelemben egészként szükséges kezelni.

Az integrált megközelítés több szempontból érvényesíthető. Fontos, hogy egy-egy felismert komplex társadalmi-gazdasági probléma megoldására ugyanolyan komplex fejlesztési beavatkozás szülessen, az intézkedések ne csak részproblémák megoldására irányuljanak. Az integrált megközelítés az egyes projektek összefüggéseire is értelmezhetőek. Egyedi projektek, pontszerű városi fejlesztések helyett egymás hatását kölcsönösen erősítő beavatkozások, komplex fejlesztések szükségesek. A fizikai, infrastrukturális fejlesztések mellett gyakran háttérbe szorulnak

a szoft-jellegű (általában társadalmi területre irányuló) beavatkozások, a következő időszakban a nagyobb hatékonyság érdekében együttes kezelésük ösztönzendő. Az integrált megközelítésre a projektek teljes „élettartama” alatt szükség van, tehát nemcsak a tervezéskor, hanem a megvalósítás és a fenntartás során is. Eszközök lehetnek például: több operatív programból történő finanszírozás, több prioritási tengelyhez való együttes illeszkedés, uniós és hazai források mellé magántőke bevonása.

Az integrált megközelítés koncepció, stratégia és projekt szinten egyaránt alkalmazandó a hatások maximalizálása érdekében.

2. Fenntartható városfejlesztés

A településfejlesztés során – a globális kihívásokra válaszolva – kiemelten fontos a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása. A fenntartható fejlődés nemcsak környezeti, hanem gazdasági és társadalmi fenntarthatóságot is jelent. A várospolitikában a tervezés és megvalósítás során a fenntarthatóságot szintén komplex módon szükséges értelmezni, mindhárom dimenziót, s egymásra gyakorolt hatásaikat figyelembe véve.

A környezeti fenntarthatóság irányába hathat a változatos területhasználat megvalósítása, a környezetbarát közlekedési módok előtérbe helyezése, az épületek energiahatékonyságának javítása, a helyi gazdaság és a rövid ellátási láncok támogatása, a megfelelő hulladék- és vízgazdálkodás, valamint általánosságban a város életének minden területén az erőforrásokkal való takarékoság és a környezeti terhelés csökkentése. A gazdasági fenntarthatóság többek között a több lábbon álló helyi gazdaságban, a magas innovációs szintben, a prosperáló helyi kis- és középvállalkozásokban ölthet testet. A települési lakosság számára a társadalmi fenntarthatóság is elengedhetetlen, mely például a szubszidiaritáson alapuló demokratikus döntéshozatalt, a megfelelő életminőség és életkörülmények biztosítását, a szociális jólétet, a működő és összetartó helyi közösségeket jelenti.

Biharkeresztes város fejlesztése során is biztosítani kell, hogy a megvalósuló gazdasági fejlesztésekkel párhuzamosan mind a társadalmi, mind pedig a környezeti fenntarthatóság szempontjai érvényesüljenek.

3. Hatékony fejlesztések

A városfejlesztés során kiemelt fontosságú alapelv a helyi, már rendelkezésre álló erőforrásokra építkezés, valamint a költséghatékonyság biztosítása. A hatékony városfejlesztés érdekében a településeknek reálisan kell felmérniük gazdasági és humán erőforrásaikat. A hatékonyság érdekében nemcsak új erőforrások bevonására, de a meglévő kihasználatlan erőforrások hasznosítására (kihasználatlan ingatlanok

hasznosítása, barnamezős beruházások, helyi termelési tapasztalatok hasznosítása) is törekedni érdemes.

Szintén fontos városfejlesztési elv a hosszú távú (több költségvetési és tervezési ciklusú) gondolkodás, az egyes fejlesztések, projektek esetében a beruházási költség mellett a fenntartás, működtetés költségeivel, s a fejlesztések hosszú távú hatásaival is kalkulálni kell.

4. Közösségi szemlélet és szolidaritás

A településfejlesztési folyamat valamennyi szakaszában – tervezés, megvalósítás és fenntartás – kiemelt alapelv a közösségi szemlélet, a széles körű partnerség biztosítása, hiszen egy-egy fejlesztés csak valós lakossági igény és megfelelő lakossági támogatás mellett érheti el célját.

A partnerségre ugyanakkor nemcsak a helyi lakosság szintjén érdemes törekedni, hanem a gazdasági élet szereplői és a különböző kormányzati szintek között is. A közösségi tervezés megvalósítása a település társadalmi kohézióját is növeli, hozzájárul a civil és egyházi szféra erősödéséhez, a helyi identitás kialakulásához, s áttételesen a település népességmegtartó erejének növeléséhez is. Az alulról jövő lakossági kezdeményezéseket a város vezetésének is támogatnia kell.

A közösségi tervezés lehetőséget ad az egyes szereplők fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, ahol a partnerek már a tervezés során megismerik a fejlesztési elképzeléseket és véleményt nyilváníthatnak. A partnerek szerepet kaphatnak a megvalósításban is, ennek egyik hatékony eszköze a helyi közösségek működésének ösztönzése. Az egyes projektek megvalósulási és fenntartási időszakában kiemelt figyelmet kell fordítani a lakossági tájékoztatásra, az elért eredmények kommunikációjára, valamint a tapasztalatok visszacsatolására.

A közösségi szemlélet érvényesítése a szolidaritás elvét is magában foglalja. A település működésekor érvényre kell juttatni az esélyegyenlőségi szempontokat, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyes esélyegyenlőségi csoportokra (hátrányos helyzetűek, idősek, nők, romák, fogyatékkal élők).

4. CÉLOK

Az jövőkép elemeinek megvalósulását egységes, koherens célrendszer segítségével érheti el a város. A jövőkép kialakítása után először meghatározzuk azokat az átfogó célokat, amelyek a jövőkép megalapozását, elérését biztosítják.

Ennek megfelelően Biharkeresztes esetében a legfontosabb, a fejlesztéseket általánosan érintő átfogó céloknak az alábbiakat tartjuk.

- Meglévő táji adottságok feltárása és az ezeknek megfelelő gazdasági-társadalmi folyamatok fejlesztése
- A fekvésben (határmentiség, két nagyváros agglomerációja, mikrotérségi szerep) rejlő lehetőségek kihasználása, feladatok teljesítése
- A belső erőforrásokra és adottságokra történő építkezés
- Az EU 2021 utáni tematikus programjaiban történő részvétel

4.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

1. átfogó cél: Táji adottságokhoz illeszkedő társadalmi-gazdasági fejlesztések

Biharkeresztes számára is fontos a gazdasági folyamatok helyi és térségi adottságokhoz való illesztése. Ezért a meglévő erőforrásokra, tudásra és intézményi kapacitásokra kell építeni a város fejlődését.

Ez jelenti egyrészt a városban jelenleg és korábban jól működő tevékenységek támogatását, ugyanakkor jelenti a ki nem használt adottságokra épülő új tevékenységek indítását is.

2. átfogó cél: Földrajzi fekvés előnyeinek kihasználása

Biharkeresztes számára fontos cél a területi partnerség erősítése és ebben való szerepének növelése. Ez a területi partnerség három szinten is teremthet a városnak fejlődési potenciált, ezért általános jelleggel törekedni kell rá. Hiszen mind a saját mikrotérségében, mind a határmenti térségben, mind a Debrecen-Nagyvárad közti agglomerációs térben olyan erőforrások és potenciálok tárhatók fel és állíthatók a fejlődés szolgálatába, amelyek csak itt találhatóak meg.

3. átfogó cél: Belső erőforrásokra építkezés

Biharkeresztesen is törekedni kell rá, hogy a meglévő belső erőforrásokat, tudást, kapcsolatokat felhasználva új lendületet kapjon a város. Ennek alapjaként a meglévő szervezetek mellett, a közösségi élet infrastrukturális alapjainak további fejlesztése és karbantartása hozzájárulhat bármilyen más fejlesztési lehetőség kiaknázásához.

4. átfogó cél: EU források további használata

A város számára általánosan is fontos a források vonzása. Különösen kiemelhető ez azért, mert Biharkeresztes fekvése miatt a tervezett, 2021 utáni támogatáspolitikai eszközökből többhez férhet hozzá. Kiemelkedik ezek közül az Európai Területi Társulások rendszerének és jogköreinek bővítése, amelyen keresztül akár Biharkeresztes is jobban képviselheti saját érdekeit a határmenti térben. Ezért fontos az ezen forrásokra való felkészülés beépítése a jövőbeli fejlesztésekbe.

4.2. Stratégiai és részcélok valamint a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

A megalapozó vizsgálat által feltártakra és a jövőképre építve az alábbi stratégiai (rész)célok kerültek meghatározásra:

Stratégiai cél 1. Funkció és szolgáltatásbővítés

S1: A településen a közösségi-, közigazgatási-, és kereskedelmi szolgáltatások koncentráltan elérhetőek lesznek. Ezzel egyrészt erősödik a kihasználtságuk, másrészt a város eddig is meghatározó térségi szerepe megerősödik.

Stratégiai cél 2. Humán erőforrás vonzás

S2: A Biharkeresztesről történő elvándorlás megállítását, a fiatal generáció helyben maradását, a magasabb végzettség megszerzése utáni hazatérésre való motiválás feltételeinek a megteremtését. A tapasztalattal rendelkező és világlátott magyar fiatalok ideköltözését, családalapításuk támogatását.

Stratégiai cél 3. Esélyteremtés, közösségépítés

S3: A város aktív lépéseket tesz a leromlott állapotú lakóterületek és az ott élők helyzetének javítása érdekében, infrastrukturális, foglalkoztatási és szociális beavatkozásokkal csökkenti a jelenleg meglévő hátrányokat. Folyamatos, aktív kapcsolatot alakít ki a megvalósításba bevonható civil, egyházi és érdekvédelmi szervezetekkel, a hátrányos helyzetű csoportokkal, valamint az érintett lakosság képviselőivel.

Stratégiai cél 4. A település ismertségének javítása

S4: Biharkeresztes brand létesítése a hozzáadott érték partnerség jegyében a for-profit, nonprofit és civil, valamint egyházi szektor között

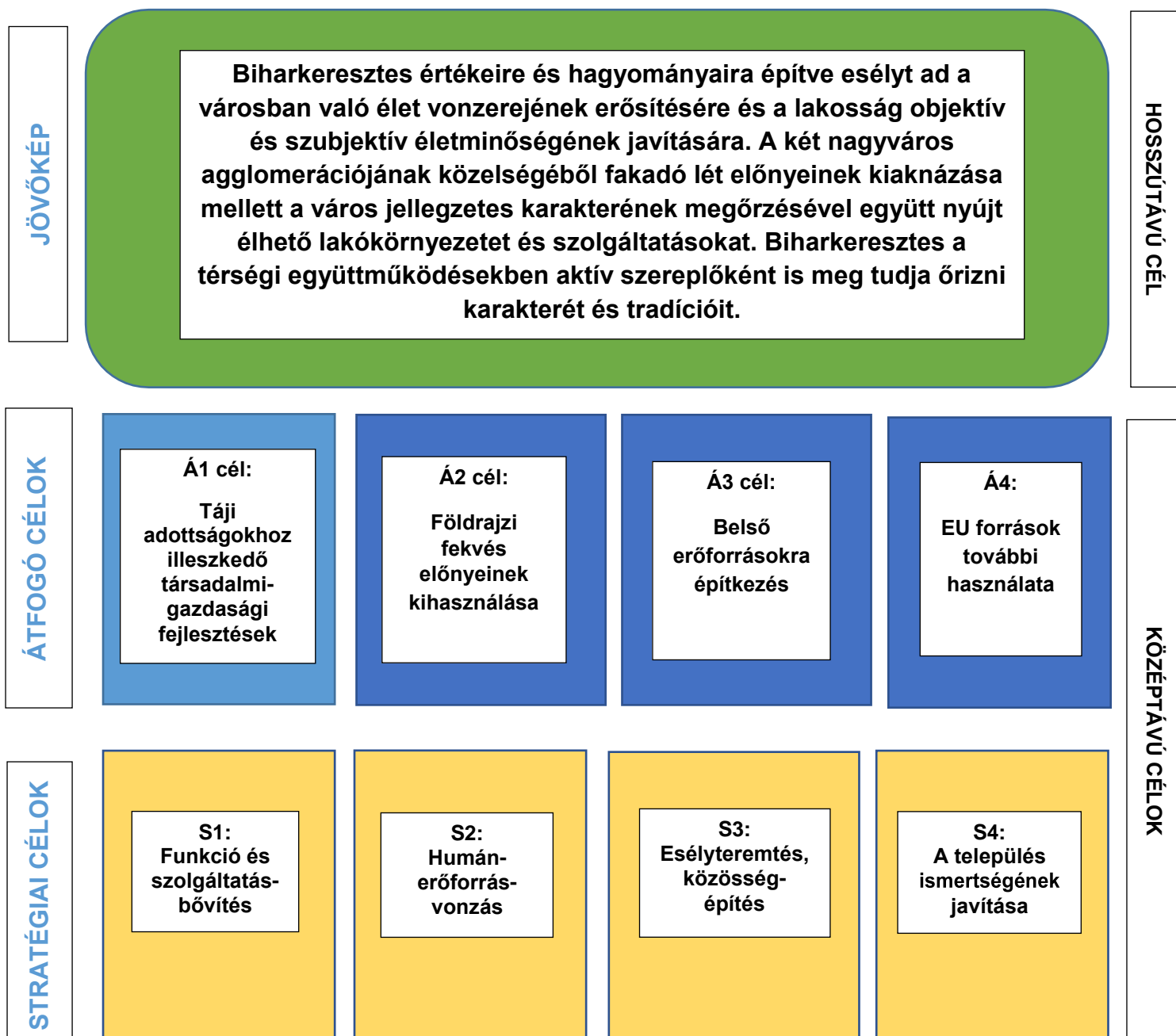
A stratégiai célok alapján meghatározhatók azok a *tematikus prioritások/célok*, amelyekre a későbbi intézkedések építhetők, melyek kifejtése a stratégiai és operatív dokumentumok feladata.

A fenti célrendszernek megfelelő javasolt prioritások a következők:

1. prioritás: A helyi értékekre és szereplőkre építő, munkát adó gazdaság
 - 1.1. Tájba illő agrárium és élelmiszeripar
 - 1.2. Megújuló energiák helyi hasznosítása
 - 1.3. Ipari fejlesztések
 - 1.4. Kereskedelmi funkciók fejlesztése
 - 1.5. Fenntartható turizmus
 - 1.6. A szociális gazdaságban rejlő lehetőségek kihasználása
2. prioritás: Helyi és városi funkciókat kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások
 - 2.1. Környezetbarát közösségi közlekedés
 - 2.2. Karbantartott belterületi úthálózat és egyéb kiszolgáló létesítmények (parkolók kiépítése, belvízelvezetés)
 - 2.3. A helyi feltételekhez alkalmazkodó oktatás
 - 2.4. Az igényeket kiszolgáló és a helyi képességeket használó szociális háló (multi-generation home)
 - 2.5. Az ipari park és iparterület fejlesztések
3. prioritás: Erős, egészséges helyi társadalom
 - 3.1. Az egészséges életmód terjedése a helyi és térségi lakosság körében
 - 3.2. Az igényeknek megfelelő egészségügyi intézményrendszer

- 3.3. A helyi lakosság készségeinek és céljainak feltárása, a településfejlesztés szolgálatába állítása
- 3.4. A helyi civil és egyházi szervezetek integrálása és támogatása

Biharkeresztes településfejlesztési koncepciója célrendszerének összefoglalása

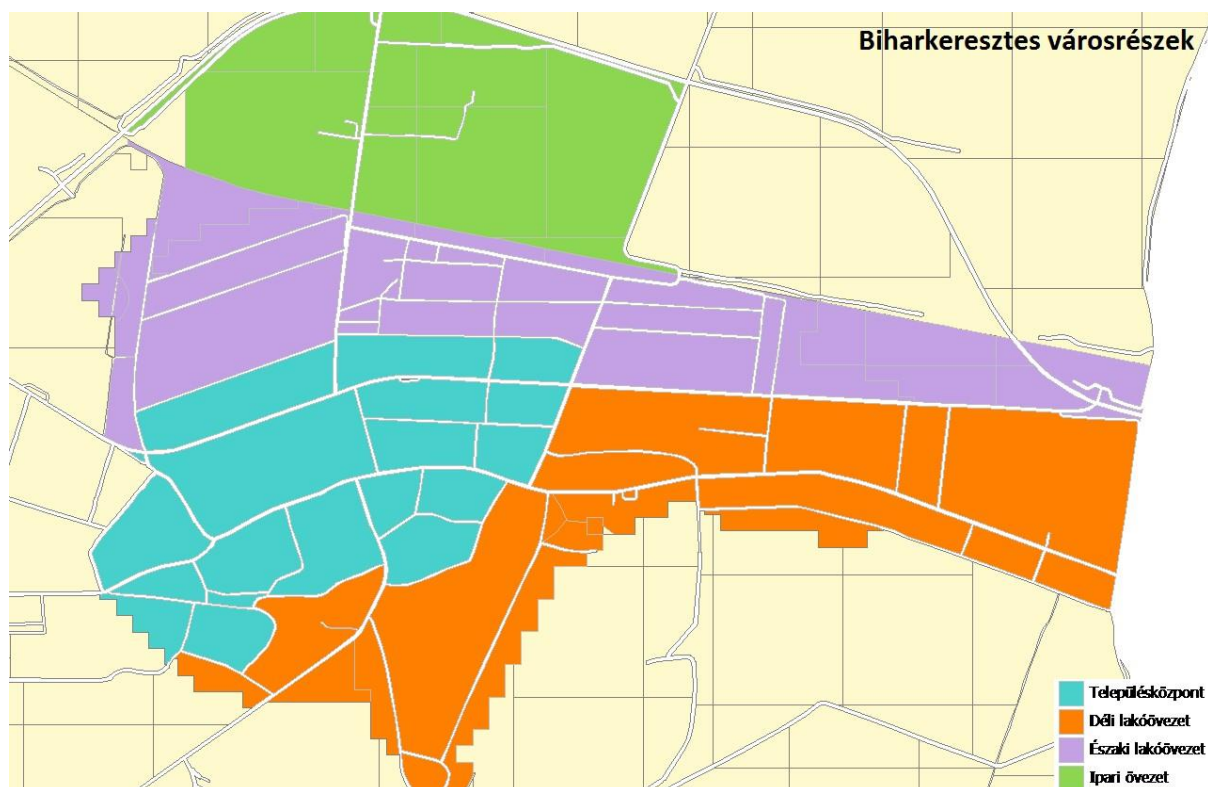

PRIORITÁSOK ÉS ELEMEIK		
1. PRIORITÁS: A helyi értékekre és szereplőkre építő, munkát adó gazdaság	2. PRIORITÁS: Helyi és városi funkciókat kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások	3. PRIORITÁS: Erős, egészséges helyi társadalom
Tájba illő agrárium és élelmiszeripar	Környezetbarát közösségi közlekedés	Az egészséges életmód terjedése a helyi és térségi lakosság körében
Megújuló energiák helyi hasznosítása	Karbantartott belterületi úthálózat és egyéb kiszolgáló létesítmények (parkolók kiépítése, belvízelvezetés)	Az igényeknek megfelelő egészségügyi intézményrendszer
Ipari fejlesztések	A helyi feltételekhez alkalmazkodó oktatás	A helyi lakosság készségeinek és céljainak feltárása, a településfejlesztés szolgálatába állítása
Kereskedelmi funkciók fejlesztése	Az igényeket kiszolgáló és a helyi képességeket használó szociális háló (multi-generation home)	A helyi civil és egyházi szervezetek integrálása és támogatása
Fenntartható turizmus	Az ipari park és iparterület fejlesztések	
A szociális gazdaságban rejlő lehetőségek kihasználása		

A beavatkozások területi egységeinek meghatározásánál a koncepció készítése során a megalapozó vizsgálatban is alkalmazott, a KSH által is elkülönített településrészeket vettük alapul, mert ezek részben funkcionális differenciákat is tükröznek.

Ezért a javasolt beavatkozási területi egységek:

- Településközpont
- Északi lakóövezet
- Déli lakóövezet
- Ipari övezet
- Külterület

Biharkeresztes városrészei

Az konkrét stratégiai beavatkozások során az ipari terület a város nyugati részén, elsősorban a külterületeken, korábban a városrészek közé nem sorolt területeken bővítendő, amelynek megtétele – akcióterületi kijelölés szintjén – a stratégia feladata lesz.

4.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és a stratégiai célok kapcsolata

Az alábbi táblázat érzékelteti az átfogó célok és a stratégiai célok kapcsolódásának erősségét.

	Táji adottságokhoz illeszkedő társadalmi-gazdasági fejlesztések	Földrajzi fekvés előnyeinek kihasználása	Belső erőforrásokra építkezés	EU források további használata
S1 - Funkció és szolgáltatásbővítés	XXX	XXX	XX	XXX
S2 - Humánerőforrás vonzása	X	XX	XXX	X
S3 - Esélyteremtés, közösségépítés	XX	X	XXX	XX
S4 - A település ismertségének javítása	XXX	XXX	X	XX

Jelmagyarázat: X- gyenge kapcsolat, XX- közepes kapcsolat, XXX- erős, meghatározó kapcsolat

4.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Az egyes településrészekre való értelmezését a részcéloknak/prioritásoknak az alábbi táblázat ábrázolja.

	Település- központ	Északi lakóövezet	Déli lakóövezet	Ipari övezet	Külterület
1. prioritás: A helyi értékekre és szereplőkre építő, munkát adó gazdaság					
1.1. Tájba illő agrárium és élelmiszeripar	X			XXX	XXX
1.2. Megújuló energiák helyi hasznosítása	XXX	XX	XX	XX	X
1.3. Ipari fejlesztések	XX			XXX	
1.4. Kereskedelmi funkciók fejlesztése	XXX	X	X		
1.5. Fenntartható turizmus	XXX	XX	X		
1.6. A szociális gazdaságban rejlő lehetőségek kihasználása	XXX	XX	XX	XX	
2. prioritás: Helyi és városi funkciókat kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások					
2.1. Környezetbarát közösségi közlekedés	XXX	XX	XX	X	
2.2. Karbantartott belterületi úthálózat és egyéb kiszolgáló létesítmények (parkolók kiépítése, belvízelvezetés)	XXX	XX	XX	X	
2.3. A helyi feltételekhez alkalmazkodó oktatás	XXX	X	X		
2.4. Az igényeket kiszolgáló és a helyi képességeket használó szociális háló (multi-generation home)	XXX	XX	XX		
2.5. Az ipari park és iparterület fejlesztések	XXX			XXX	

3. prioritás: Erős, egészséges helyi társadalom					
3.1. Az egészséges életmód terjedése a helyi és térségi lakosság körében	XX	XXX	XXX		
3.2. Az igényeknek megfelelő egészségügyi intézményrendszer	XXX	X	X		
3.3. A helyi lakosság készségeinek és céljainak feltárása, a településfejlesztés szolgálatába állítása	XXX	XX	XX		
3.4. A helyi civil és egyházi szervezetek integrálása és támogatása	XXX	XX	XX		

Jelmagyarázat: X- gyenge kapcsolat, XX- közepes kapcsolat, XXX- erős, meghatározó kapcsolat

5. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

5.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Biharkeresztes város Településfejlesztési koncepciójának megalapozásához elkészült a (Településfejlesztési koncepció és a készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia közös munkarészeként) a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 1. mellékletében előírt tartalmi követelményeknek megfelelő Megalapozó vizsgálat.

A vizsgálatok készítésekor a 2016/2017. évi statisztikai adatok, az önkormányzati aktuális adatszolgáltatás került felhasználásra, illetve beépültek az államigazgatási szervek adatszolgáltatása keretében kapott információk is. A megalapozó dokumentumok valamennyi szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatot tartalmaznak.

5.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A fenti célrendszer területigényes eleme elsősorban az iparterület bővítése. A Helyi Építési Szabályzat legutóbbi módosításának iránya is jelezte, hogy elsősorban az ipari területek bővítése miatt lehet szükség településszerkezeti változtatásokra a külterületen, esetleg a településközponti területen a szabályok esetleges pontosítására.

Egyéb tekintetben a fenti célrendszer nem számol nagyobb településszerkezeti változtatásokkal.

5.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A település a településképi rendeletében rögzítette a védett épületekre, területekre vonatkozó követelményeit, melyet kiegészíthet a védelem alá helyezett emlékek felújítását, karbantartását segítő támogatási rendszer megalkotásával.

Biharkeresztes Településfejlesztési Koncepcióját megalapozó vizsgálat vonatkozó fejezete teljes körűen bemutatja az épített környezet védett és védelemre érdemes értékeit, a település régészeti értékeit. A településfejlesztési koncepció átfogó céljainak kijelölése során hangsúlyos helyet foglalt el a település épített örökségének védelme, s az azokra való kiemelt figyelem a rendezési eszközök készítése során.

A koncepció készítése során az Örökségvédelemért felelős szervtől megkapott régészeti dokumentáció mellett, a megtartott terepbejárás alapján megállapításra került, hogy a tervezett fejlesztések konkrét hatásainak és lehetőségeinek meghatározása majd csak a rendezési eszközök elkészítésekor és a beruházási tervek elkészítésekor lehetséges. Ugyanakkor megállapításra került, hogy az alábbi térkép által is alátámasztva a városban elhelyezkedő régészeti lelőhelyek és a műemlék, illetve a lentebb felsorolt helyi védelem alatt álló objektumok sem az intenzív fejlesztésre kijelölt területeken helyezkednek el.

A régészeti lelőhelyek és a műemlék elhelyezkedése Biharkeresztesen

Helyi védett épületek és értékek listája

<i>Nyilvántartási szám</i>	<i>Védett érték megnevezése</i>	<i>Cím</i>	<i>Helyrajzi szám</i>	<i>Védelem típusa</i>
I.	Katolikus templom	Biharkeresztes, Hősök tere 8.	762.	Helyi egyedi
II.	Vasútállomás	Biharkeresztes, Nagy Sándor utca 2.	453/11.	Helyi egyedi
III.	Biharkeresztesi Egyesített Szociális Intézmények, utcai épület	Biharkeresztes, Damjanich utca 9.	192.	Helyi egyedi
IV.	Régi rendőrségi épület	Biharkeresztes, Hősök tere.	763.	Helyi egyedi
V.	Gondviselés Háza Református Idősek Otthona (volt bölcsőde) épülete	Biharkeresztes, Nagy Sándor utca 11-13.	507/1.	Helyi egyedi
VI.	Népi lakóház- Csicsóka Tájház	Biharkeresztes, Arany János utca 29.	825.	Helyi egyedi
VII.	Posta	Biharkeresztes, Kossuth utca 10.	724.	Helyi egyedi
VIII.	Református templom parókiája	Biharkeresztes, Kossuth utca 36.	195.	Helyi egyedi

A fenti felsorolásban és a megalapozó vizsgálat 6. számú térképén található természetvédelmi értékekre, azok elhelyezkedésére mindenképpen tekintettel kell lenni a majdani fejlesztések meghatározásánál és kivitelezésénél.